

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2023/37/НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН БАТСҮМБЭР СУМ ДУНДЫН ОЙН АНГИЙН 2022
ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН
АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод 2023 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал
Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитыг гэрээгээр гүйцэтгэсэн: "Дундманхайдай Аудит" ХХК
Утас: 11-325262 Цахим хаяг: info@dumaudit.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг
дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.audit.mn

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	5
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	10
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН.....	13
4.1 Ерөнхий зүйл	13
4.2 Материаллаг байдал	13
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	13
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	13
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....	13
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....	14
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....	14
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	15
5.1 Төлбөрийн акт	15
5.2 Албан шаардлага	15
5.3 Зөвлөмж	15

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
МУЕА	Монгол улсын Ерөнхий аудитор
НББ	Нягтлан бодох бүртгэл

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2023.02.25 № 01/77
танай _____-ны № _____-г

ТӨВ АЙМГИЙН БАТСҮМБЭР СУМ
ДУНДЫН ОЙН АНГИЙН ДАРГА
Ш.ГАНТУЛГА ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Батсүмбэр сум дундын ойн ангийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Батсүмбэр сум дундын ойн ангийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторов баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторов ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар “Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай” тогтоолоор албан хаагчдын цалинд өөрчлөлт орж нэмэгдсэн байна.

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 1 хөтөлбөр 1 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ажилласан байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	30,730,807.53	32,146,807.53
33	АВЛАГА	200,482.00	200,482.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	200,482.00	200,482.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	30,530,325.53	31,946,325.53
351	Түүхий эд материал	14,472,692.21	14,472,692.21
35110	Тусгай зориулалттай материал	14,472,692.21	14,472,692.21
354	Хангамжийн материал	16,057,633.32	17,473,633.32
35410	Бичиг хэргийн материал	842,850.00	842,850.00
35420	Аж ахуйн материал	6,105,833.32	6,105,833.32
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	3,479,000.00	4,865,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	5,629,950.00	5,659,950.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	133,352,769.59	121,696,676.06
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	133,352,769.59	121,696,676.06
392	Биет хөрөнгө	33,312,436.42	21,696,676.06
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	71,513,180.00	71,513,180.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(43,604,936.40)	(54,153,805.00)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	28,349,170.29	28,349,170.29
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(28,349,170.29)	(28,349,170.29)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	1,569,000.00	1,569,000.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,019,908.78)	(1,143,908.74)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	7,557,901.60	7,557,901.60
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(2,702,800.00)	(3,645,691.80)
393	Биет бус хөрөнгө	100,040,333.17	100,000,000.00
39301	Программ хангамж	220,000.00	220,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(179,666.83)	(220,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	100,000,000.00	100,000,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	164,083,577.12	153,843,483.59
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	36,282.46	66,282.46
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	36,282.46	66,282.46
411	Богино хугацаат үнэт цаас	-	30,000.00
4112	Гадаад валют	-	30,000.00
41122	Бусад үнэт цаас		30,000.00
413	Өглөг	36,282.46	36,282.46
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	36,282.46	36,282.46
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	164,047,294.66	153,777,201.13
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	164,047,294.66	153,777,201.13
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	100,000,000.00	100,000,000.00
51101	Өмч: - төрийн	100,000,000.00	100,000,000.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	64,047,294.66	53,777,201.13
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	64,047,294.66	64,047,294.66
51220	Тайлант үеийн үр дүн		(10,270,093.53)
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	164,083,577.12	153,843,483.59

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан
 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	47,162,300.00	66,146,600.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	47,162,300.00	66,146,600.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	47,162,300.00	66,146,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	47,162,300.00	66,146,600.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	60,297,084.30	76,416,693.55
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	60,297,084.30	76,416,693.55
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	53,835,325.36	67,337,558.46
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	31,646,769.95	43,057,365.17
210101	Үндсэн цалин	31,646,769.95	40,499,095.67
210102	Нэмэгдэл		689,296.55
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт		1,624,000.00
210104	Урамшуулал		244,972.95
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	4,110,235.66	5,382,170.74
210201	Тэтгэврийн даатгал	2,845,372.01	3,398,806.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	316,467.70	660,929.16
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	253,174.13	350,601.73
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	62,286.42	104,543.15
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	632,935.40	867,290.15
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	851,454.00
210301	Гэрэл, цахилгаан		851,454.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,222,712.00	4,982,400.00
210401	Бичиг хэрэг	140,500.00	337,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,465,000.00	4,520,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	442,212.00	125,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	175,000.00	
2105	Норматив зардал	180,100.00	-
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	180,100.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	518,000.00	-
210604	Урсгал засвар	518,000.00	
2107	Томилолт, зочны зардал	-	1,134,000.00
210702	Дотоод албан томилолт		1,134,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	231,175.00	274,075.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	108,000.00	100,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	81,675.00	81,675.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	41,500.00	51,400.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношилгоо		41,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	13,926,332.75	11,656,093.55
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	13,926,332.75	11,656,093.55
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	6,461,758.94	9,079,135.09
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	830,000.00	720,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	830,000.00	720,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	5,631,758.94	8,359,135.09
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,631,758.94	8,359,135.09
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(13,134,784.30)	(10,270,093.55)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(13,134,784.30)	(10,270,093.55)

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан
 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	47,162,300.00	66,146,600.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	47,162,300.00	66,146,600.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	47,162,300.00	66,146,600.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	47,162,300.00	66,146,600.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	47,162,300.00	66,146,600.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	47,162,300.00	66,146,600.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	40,520,441.06	57,030,564.91
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	31,634,918.40	43,057,365.17
210101	Үндсэн цалин	31,634,918.40	40,499,095.67
210102	Нэмэгдэл		689,296.55
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт		1,624,000.00
210104	Урамшуулал		244,972.95
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	4,110,235.66	5,382,170.74
210201	Тэтгэврийн даатгал	2,845,372.04	3,398,806.55
210202	Тэтгэмжийн даатгал	316,467.70	660,929.16
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	253,174.09	350,601.73
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	62,286.43	104,543.15
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	632,935.40	867,290.15
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	-	1,851,454.00
210301	Гэрэл, цахилгаан		851,454.00
210302	Түлш, халаалт		1,000,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,707,112.00	4,982,400.00
210401	Бичиг хэрэг	674,900.00	337,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	2,415,000.00	4,520,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	442,212.00	125,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	175,000.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	837,000.00	386,000.00
210604	Урсгал засвар	837,000.00	386,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	-	1,134,000.00
210702	Дотоод албан томилолт		1,134,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	231,175.00	237,175.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	100,000.00	100,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	81,675.00	81,675.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	41,500.00	51,400.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	8,000.00	4,100.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	6,641,858.94	9,116,035.09
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	1,010,100.00	720,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,010,100.00	720,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	5,631,758.94	8,396,035.09
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,631,758.94	8,396,035.09
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	-	-
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Д/д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	100,000,000.00		77,182,078.96	177,182,078.96
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				0.00
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	100,000,000.00	0.00	77,182,078.96	177,182,078.96
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт				0.00
5	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт				0.00
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
7	Тайлант үеийн үр дүн			-13,134,784.30	-13,134,784.30
8	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	100,000,000.00	0.00	64,047,294.66	164,047,294.66
9	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	100,000,000.00	0.00	64,047,294.66	164,047,294.66
10	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт				0.00
11	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	100,000,000.00	0.00	64,047,294.66	164,047,294.66
12	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт				0.00
13	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт				0.00
14	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз				0.00
15	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү				0.00
16	Тайлант үеийн үр дүн			-10,270,093.53	-10,270,093.53
17	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	100,000,000.00	0.00	53,777,201.13	153,777,201.13

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны		Зөрүү	Хувь
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	66,146,600.00	57,787,464.91	8,359,135.09	87.36
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	66,146,600.00	57,787,464.91	8,359,135.09	87.36
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	65,346,600.00	57,067,464.91	8,279,135.09	87.33
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	48,417,800.00	43,057,365.17	5,360,434.83	88.93
210101	Үндсэн цалин	44,278,800.00	40,499,095.67	3,779,704.33	91.46
210102	Нэмэгдэл	4,139,000.00	689,296.55	3,449,703.45	16.65
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт		1,624,000.00	(1,624,000.00)	-
210104	Урамшуулал		244,972.95	(244,972.95)	-
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	6,536,400.00	5,382,170.74	1,154,229.26	82.34
210201	Тэтгэврийн даатгал	4,599,700.00	3,398,806.55	1,200,893.45	73.89
210202	Тэтгэмжийн даатгал	484,200.00	660,929.16	(176,729.16)	136.50
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	387,300.00	350,601.73	36,698.27	90.52
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	96,800.00	104,543.15	(7,743.15)	108.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	968,400.00	867,290.15	101,109.85	89.56
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	2,538,000.00	1,851,454.00	686,546.00	72.95
210301	Гэрэл, цахилгаан	525,000.00	851,454.00	(326,454.00)	162.18
210302	Түлш, халаалт	2,013,000.00	1,000,000.00	1,013,000.00	49.68
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	5,302,400.00	4,982,400.00	320,000.00	93.96
210401	Бичиг хэрэг	337,400.00	337,400.00	-	100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4,520,000.00	4,520,000.00	-	100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	445,000.00	125,000.00	320,000.00	28.09
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,053,600.00	386,000.00	667,600.00	36.64
210604	Урсгал засвар	1,053,600.00	386,000.00	667,600.00	36.64
2107	Томилолт, зочны зардал	1,146,400.00	1,134,000.00	12,400.00	98.92
210702	Дотоод албан томилолт	1,146,400.00	1,134,000.00	12,400.00	98.92
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	352,000.00	274,075.00	77,925.00	77.86
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	100,000.00	100,000.00	-	100.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	146,600.00	81,675.00	64,925.00	55.71
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	55,900.00	51,400.00	4,500.00	91.95
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	49,500.00	41,000.00	8,500.00	82.83
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	800,000.00	720,000.00	80,000.00	90.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	800,000.00	720,000.00	80,000.00	90.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	800,000.00	720,000.00	80,000.00	90.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	66,146,600.00	66,146,600.00	-	100.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	66,146,600.00	66,146,600.00	-	100.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	66,146,600.00	66,146,600.00	-	100.00
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	5.00	5.00	-	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00	-	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	4.00	4.00	-	100.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Төв аймгийн Батсүмбэр сум дундын ойн анги нь эрхэм зорилгоо “Ойн баялгийн нөөцийг тогтоож хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, үржүүлэх, ойн аж ахуйн арга хэмжээг явуулах тогтвортой менежментийн нэгдсэн бодлогыг орон нутагт хэрэгжүүлэх” гэж тодорхойлсон байна.

Төв аймгийн Батсүмбэр сум дундын ойн ангийн үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Ойг хамгаалах, нөхөн сэргээх, үржүүлэх

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тус байгууллага үйл ажиллагаандаа Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Нийгмийн даатгалын тухай хууль, Шилэн дансны тухай хууль, Ойн тухай хууль, Ой хээрийг түймрээс хамгаалах тухай хууль, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулиудыг мөрдөн ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлт орсон байна. Тухайлбал:

- Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль
- Хөдөлмөрийн тухай хууль
- Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар “Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай” тогтоол
- Засгийн газрын 2022 оны 203 дугаар “Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” тогтоол
- Сангийн сайдын 2022 оны 120 дугаар “Албан томилолтын зардлын тариф шинэчлэн батлах тухай” тогтоол

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Төв аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүү хяналт, дотоод аудитын албанаас тайлант онд дотоод хяналт шалгалт хийгдээгүй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Төв аймгийн Батсүмбэр сум дундын ойн ангийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тус байгууллагын мөрдөж буй Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь үйл ажиллагааны онцлог, холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандарттай нийцсэн байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Төв аймгийн Батсүмбэр сум дундын ойн ангийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 11,656.1 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	-	-
Авлага	200.5	200.5	-
Бараа материал	30,530.3	31,946.3	1,416.0
Үндсэн хөрөнгө	133,352.8	121,696.7	(11,656.1)
Нийт хөрөнгийн дүн	164,083.6	153,843.5	(10,240.1)
Өглөг	36.3	66.3	30.0
Засгийн газрын хувь оролцоо	100,000.0	100,000.0	-
Хуримтлагдсан үр дүн	64,047.3	53,777.2	(10,270.1)
Өр төлбөр, цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	164,083.6	153,843.5	(10,240.1)

Дээрх хүснэгтээс харахад, нөлөө бүхий өөрчлөлт бараа материал, үндсэн хөрөнгийн данснууд байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 1,416.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь сэлбэг хэрэгслийн үлдэгдэл өссөнөөс шалтгаалсан байна.

Үндсэн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл 11,656.1 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант оны хөрөнгийн элэгдлийн зардлаас шалтгаалсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь мөн хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд нийт зарлага ба зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 66,146.6 мянган төгрөгөөр төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн шууд захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөр 1 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр 66,146.6 мянган төгрөгийн төсөв баталсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 66,146.6 төгрөгийн санхүүжилт олгосноос урсгал үйл ажиллагаанд 57,787.5 мянган төгрөгийг зарцуулж, 8,359.1 мянган төгрөгийн зарцуулаагүй үлдэгдлийг төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 57,787.5 мянган төгрөг буюу 87,4 хувьтай байгаа нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил 5,360.4 мянган төгрөг, байр ашиглалттай холбоотой зардал 686.5 мянган төгрөг, хангамж, бараа материалын зардал 320.0 мянган төгрөг, эд хогшил урсгал засварын зардал 667.6 мянган төгрөг, томилолт, зочны зардал 12.4 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамж 77.9 мянган төгрөг, нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал 80.0 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	71403-Ойжуулалт				
1.1	80101-Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	65,346.6	57,067.5	8,279.1	87.3
1.2	80802-Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал, дэмжлэг	800.0	720.0	80.0	90.0
Дүн		66,146.6	57,787.5	8,359.1	87.4

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн дансанд орлого төвлөрөөгүй.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Төв аймгийн Батсүмбэр сум дундын ойн ангийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах, он дамжсан авлага, өр төлбөрийг даруй барагдуулах, батлагдсан төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөн зарцуулж байхтай холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг “Дундманхайдай Аудит” ХХК-ний Аудитор С.Батжаргал гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг “Дундманхайдай Аудит” ХХК-ний Чанарын хяналтын менежер Б.Цэвэлмаа, захирал Ж.Бямбажав нар хэрэгжүүлж, хяналтыг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын Аудитын менежер О.Амаржаргал, дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Батсүмбэр сум дундын ойн ангийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг “Дундманхайдай Аудит” ХХК-д 2023 оны 01 дүгээр сарын 09-ний өдрийн 04 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2022 оны батлагдсан төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн батлагдсан төсөвт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг “дунд” гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2022 оны төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн батлагдсан төсөвт зардал 66,146.6 мянган төгрөгөөс 1.5 хувиар буюу 992.2 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор байгууллагын батлагдсан бүтэц орон тоог хэмнэж, хавсран ажиллаж, үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой, зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад бүх төрлийн зардал, төсөл, арга хэмжээг тэвчиж, зардлыг гаргахгүй байх зэргээр батлагдсан төсөвт зардлыг хэмнэх арга хэмжээ авч ажилласан байна.

Тайлант хугацаанд тэвчиж болох бүх төрлийн зардлыг хэмнэснээр цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил 5,360.4 мянган төгрөг, байр ашиглалттай холбоотой зардал 686.5 мянган төгрөг, хангамж, бараа материалын зардал 320.0 мянган төгрөг, эд хогшил урсгал засварын зардал 667.6 мянган төгрөг, томилолт, зочны зардал 12.4 мянган төгрөг, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамж 77.9 мянган төгрөг, нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал 80.0 мянган төгрөгийн хэмнэлтийг бий болгожээ.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан 161 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Шилэн дансанд мэдээлбэл зохих 161 мэдээллээс 131 мэдээллийг хугацаандаа, 30 мэдээллийг хугацаа хоцроосон нь: Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх;" 6 дугаар зүйлийн 6.1-д "Энэ хуулийн 3.1.1, 3.1.2-т заасан байгууллага, албан тушаалтан дараах мэдээллийг тогтмол мэдээлнэ" гэж заасантай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын "нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах зөвлөмж өгөв.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Завсрын аудитаар 13,474.2 мянган төгрөгийн 3 алдаа зөрчил илрүүлж, алдаа зөрчлийг арилгах зөвлөмж өгсөн.

Завсрын аудитаар өгсөн зөвлөмжийн хэрэгжилтийг шалгахад 3 зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлсэн байна.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 6,660.2 мянган төгрөгийн 4 зөрчил илэрснийг 6,220.2 мянган төгрөгийн 2 албан шаардлага, 440.0 мянган төгрөгийн 1 зөвлөмжийг бүрэн хэрэгжүүлж, шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой 1 зөвлөмжийг хэрэгжүүлээгүй, зөрчил давтан гарч байна. Хэрэгжилт 75 хувьтай.

Хүснэгт 3. Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	1	44,349.3	1	44,349.3	100.0
Төлбөрийн акт	1	38.0	1	38.0	100.0
Зөвлөмж	2	3,808.3	2	3,808.3	100.0
Нийт дүн	4	48,195.5	4	48,195.5	100.0

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Аудитын явцад дараагийн аудитаар анхаарах асуудал илрээгүй болно.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 563.2 мянган төгрөгийн 2 зөрчил илэрснээс, 563.2 мянган төгрөгийн 2 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

Аудитаар төлбөрийн акт тогтоох зөрчил илрээгүй.

5.2 Албан шаардлага

Аудитаар албан шаардлага хүргүүлэх зөрчил илрээгүй.

5.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Авлага, өглөгийн данстай холбоотой

Илрүүлэлт:

Өмнөх онд үүссэн ажиллагсадтай холбоотой он дамжсан 200.5 мянган төгрөгийн авлага, 36.3 мянган төгрөгийн өглөгийг тайлант онд барагдуулаагүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэсэнтэй тус тус нийцэхгүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын "Тасалбар болголт" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Он дамжсан авлага, өр төлбөрийг даруй барагдуулах.

2. Зардлын данстай холбоотой

Илрүүлэлт:

Тайлант онд төсвийг бодитой төлөвлөөгүйгээс гэрэл цахилгааны зардлыг 326.4 мянган төгрөгөөр хэтрүүлэн зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.2.2-д "батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.1-д "байгууллагын цахилгаан, дулааны эрчим хүч, цэвэр усны хэрэглээг хэмнэх" гэсэнтэй тус тус нийцэхгүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын "Нийцсэн бөгөөд зохистой байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Батлагдсан төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөн зарцуулж байх.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллага д шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Өмнөх онд үүссэн ажиллагсадтай холбоотой он дамжсан 200.5 мянган төгрөгийн авлага, 36.3 мянган төгрөгийн өглөгийг тайлант онд барагдуулаагүй	1	236.8	-	-	-	-	1	236.8	-	-	-	-
Тайлант онд төсвийг бодитой төлөвлөөгүйгээс гэрэл цахилгааны зардлыг 326.4 мянган төгрөгөөр хэтрүүлэн зарцуулсан	1	326.4	-	-	-	-	1	326.4	-	-	-	-
Дүн	2	563.2	-	-	-	-	2	563.2	-	-	-	-

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс							
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
<u>Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил</u>										
Шилэн дансанд мэдээлбэл зохих 161 мэдээллээс 131 мэдээллийг хугацаандаа, 30 мэдээллийг хугацаа хоцроосон	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Дүн	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-

Монгол улс, Төв аймаг, Зуунмод сум
6 дугаар баг, Төрийн захиргааны 2 байр
Утас: +976 70272582, +976 70273204
И –мэйл: tuv@audit.gov.mn, Вебсайт: www.audit.mn